

SLAVNÉ DNY

PŘÍBĚHY, KTERÉ PSALY HISTORII

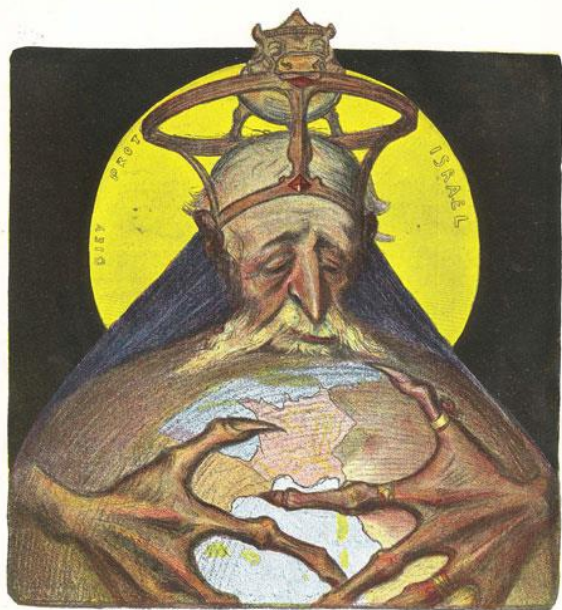
ANTISEMITISMUS

Termín poprvé použil v roce 1879 německý publicista Wilhelm Marr v knize Cesta k vítězství germánství nad židovstvím (Der Weg zum Siege des Germanentums über das Judentum). Přestože jde o termín z podstaty nesmyslný (vychází z dělení jazykových rodin, mezi semitské jazyky patří hebrejščina i arabština), ujal se jako označení pro jednoznačnou negaci židů a židovství z důvodů tzv. rasových, nacionálních, náboženských, hospodářských nebo jinak zformulovaných, pociťovaných a prožívaných. Negace je spojena s násilím psychologickým i fyzickým. Jde o iracionální obraz skutečnosti, byť sám sebe často prezentuje jako vědecký či racionalistický. V závislosti na subjektivních okolnostech i historických souvislostech nabývá různých podob, které se často navzájem prolínají:

- 1) ANTIJUDAISMUS:** odpor k židovské víře, která je vnímaná v kontrastu k tzv. „křesťanským hodnotám“. Zejména po 3. a 4. lateránském koncilu (1179, resp. 1215) se situace židů v diaspoře zhoršuje, jsou výrazně omezeni v právech, stigmatizováni a segregováni. Problém s židovstvím oproti jiným náboženstvím – nejde o „skutečné pohany“, ale o ty, jež „zabili Ježíše“ a zároveň sdílejí s křesťany některé posvátné texty. V zobrazeních často animalizováni jako pomahači d'ábla (vepř, kozel). Obviňováni z rituálních vražd (panenská nebo dětská krev do macesů), trávení studní, šířitelé nemocí. Dominantní podoba antisemitismu až do osvícenských reforem a židovské emancipace.

Durch die Jahrtausende vergoß der Jude, geheimem Ritus folgend, Menschenblut. Der Teufel sieht uns heute noch im Nacken, es liegt an Euch die Teufelsbrut zu pochen

Rothschild

Französische Karikatur von C. Léandre. 1898

- 2) MODERNÍ ANTISEMITISMUS** vzniká s přechodem od tradiční k moderní společnosti a souvisí s židovskou emancipací. Hluboké společenské a politické změny 19. století (nacionální hnutí, prudký rozvoj kapitalismu apod.) přinášejí i nejistotu a zneklidnění, židé jako bývalí páriové, kteří si v moderní společnosti vedou úspěšně, jsou vhodným terčem pro vybití frustrací. Moderní AS může být poučený a reflektovaný nebo latentní, podvědomý, založený na hluboce zvnitřněných předsudcích a stereotypech.

Žid je odpovědný za všechno zlo světa, je vnitřně disponován k páčání zločinů všeho druhu, je to parazit, stvůra, která chce ovládnout svět. Nemá vlast, místo toho vysává adusí národy, v jejichž zemích je hostem.

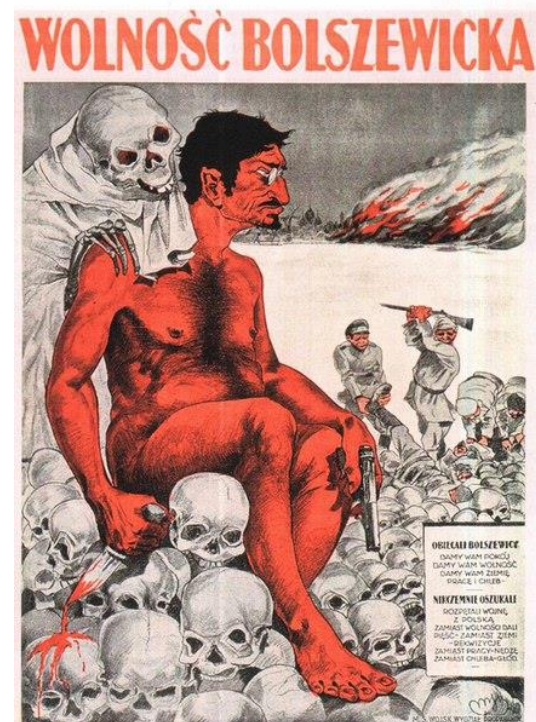
SLAVNÉ DNY

PŘÍBĚHY, KTERÉ PSALY HISTORII

Hospodářský, politický a nacionální antisemitismus: židé – vlastníci jsou spojováni s konstrukcí krutého kapitalistického vykořisťovatele či lichváře (viz Rothschildové jako symbol kořistnického bankovního kapitalismu, na dobové karikatuře plazíma pařáty svírá svět, v jeho koruně je zlaté tele, symbol uctívání mamonu), často je motivem konkurenční boj, velmi obvyklé je spojování AS hospodářského a nacionalistického.

Zároveň jsou antisemity obviňováni z podpory a šíření komunistických myšlenek (viz termín „židobolševik“). Konstrukce žida jako krutého nenasyceného kapitalisty a zároveň jako představitele vražedného bolševismu – had, jenž mění tvář a podoby, ale jehož hlavní cíl zůstává týž: úplné ovládnutí světa (polská karikatura ze třicátých let zobrazuje stereotyp komunistického židovského intelektuála, inspirací byl Trockij – neduživé tělo, krutá mysl).

Nacionalistický antisemitismus: nacionalismus je živen přesvědčením, že národy jsou odvěká, přirozená uskupení „krve a půdy“, která mají samozřejmý nárok na vlastní sebeurčení ve „svých“ státech. Vyloučeny nebo persekčovány jsou zpravidla osoby a skupiny, které nehovoří národním jazykem, vyznávají náboženství, které je v daném místě chápáno jako cizorodé, event. se jinak odlišují od národní většiny. V evropském prostředí se oběťmi nacionální „očisty“ stávali především židé. Např. v Čechách byli židé mluvící většinou německy vnímáni jako cizorodý element, který se přiklání k Němcům a brání emancipačním snahám českého národa. Český nacionální antisemitismus vrcholil v 90. letech 19. století v souvislosti s jazykovými zákony a hilsneriádou a pak v době druhé republiky. (Karikatura zobrazuje T. G. Masaryka, upláčeného židovstvem době hilsneriády.)

Antisemitismus druhé poloviny 19. století vedl ke vzniku sionismu, který posunul vnímání židovství od náboženství k představě židovského národa, který – podobně jako

SLAVNÉ DNY

PŘÍBĚHY, KTERÉ PSALY HISTORII

ostatní evropské národy – potřebuje svůj stát. Logickou volbou byla Palestina, z níž se židé po zničení Chrámu v prvním století n. l. rozptýlili do diaspory.

3) **RASOVÝ ANTISEMITISMUS** vyrostl z antijudaismu i z moderního antisemitismu 19. století, ale posunul jej na novou úroveň, argumentující vědeckým poznáním. Rozmach rasových teorií v 19. století souvisí s koloniální expanzí a se zneužitím darwinismu. Rozdíly mezi jednotlivými kulturami jsou interpretovány hierarchicky a zdůvodňovány biologicky. Židům rasismus upírá lidské atributy, jsou vnímáni jako parazité. Z židovství nelze „vystoupit“, jde o biologicky podmíněnou danost. Tento typ antisemitismu vedl přímo k holocaustu podle zahrádkářské logiky – chci-li kultivovat zdravý národ, musím se zbavit plevele (a koneckonců i neudrživých rostlin, viz nacistické pronásledování „asociálů“ nebo lidí mentálně či fyzicky postižených).

Tzv. norimberské zákony (Zákon o říšském občanství a Zákon o ochraně německé krve a německé cti) přijaté v roce 1935 odebraly německým židům občanská práva a zároveň je podle pseudovědecké metodologie zbavily plnohodnotného lidství.

Z dopisu českého čtenáře antisemitského listu *Árijský boj*, který vycházel v době protektorátu. Rasový antisemitismus zdaleka nebyl jen německou, resp. nacistickou záležitostí.

SLAVNÉ DNY

PŘÍBĚHY, KTERÉ PSALY HISTORII

Holocaust, v němž zahynulo více než pět miliónů evropských židů, se stal po sionismu druhým významným impulsem k odchodu do Palestiny, genocida také významně přispěla k ochotě řady zemí podpořit vznik židovského státu.